

Innehållsanalys steg för steg

En föreläsning av Olov Aronson från KVANTILA

<https://www.kvantila.com/>

Föreläsningens innehåll

Föreläsningen kommer:

- Kortfattat förklara vad en innehållsanalys är och när den används.
- Beskriva hur en innehållsanalys genomförs, steg för steg, med tydliga exempel.

Vad är en innehållsanalys?

En (kvalitativ) innehållsanalys används för att sammanfatta det uppenbara innehållet i ett textmaterial utan hänsyn till subjektiva tolkningar eller godtyckliga beslut (objektivitet och reliabilitet).

Textmaterialet ska sammanfattas på ett sådant sätt att andra forskare skulle kunna komma fram till samma resultat (reproducerbarhet).

Innehållsanalys vs. tematisk analys

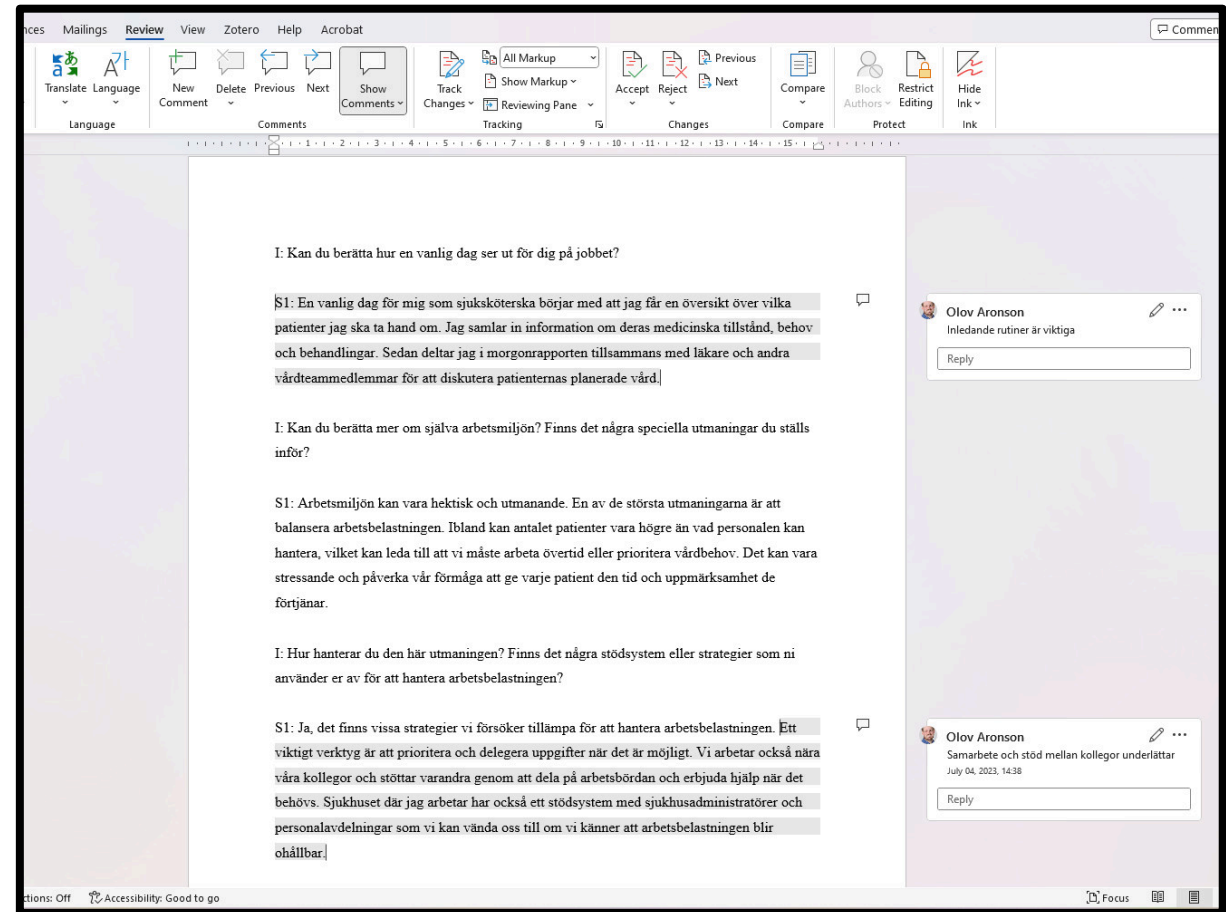
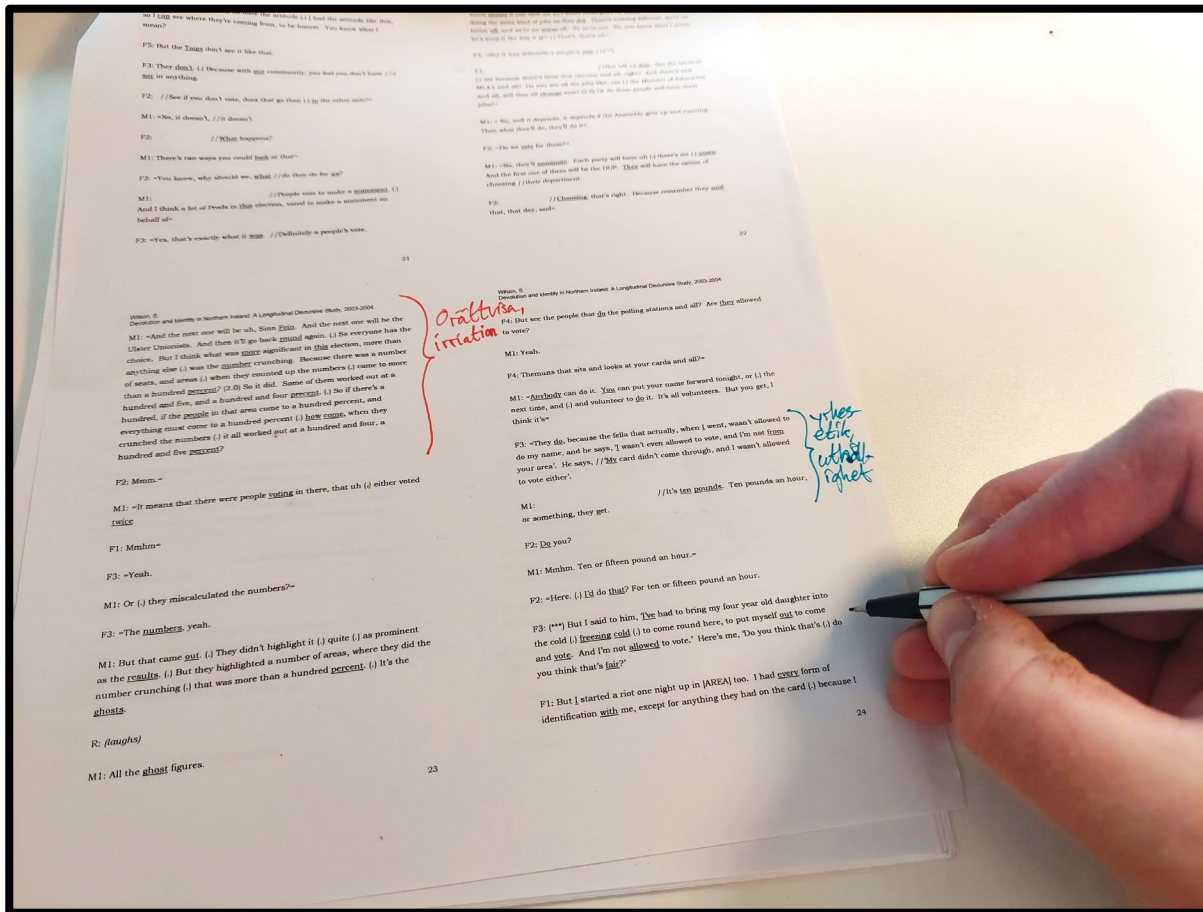
En innehållsanalys liknar en tematisk analys, men det finns skillnader:

- Innehållsanalysen sammanfattar bara det som sägs rätt ut och inte det som framgår ”mellan raderna”.
- Innehållsanalysen undviker så långt som möjligt att tolka resultaten i resultatavsnittet. Dessutom är tolkningarna i diskussionsavsnittet mer begränsade.

Innehållsanalysen har tre steg

1. Kodning
2. Tematisering
3. Presentation av resultat

Vi kommer nu gå igenom dessa tre steg, ett i taget.

Kodning kan göras med:

- Handskrivna kommentarer i marginaler på pappersark.
- Kommentarsfunktionen i Word.
- Särskilda datorprogram såsom NVivo.

Tips när du kodar

Markera gärna lite mer text än enbart den viktigaste när du genomför kodningen, eftersom du behöver kontext för att förstå din kodning i efterhand. Ta med lite text före och lite text efter det som är relevant för din kod.

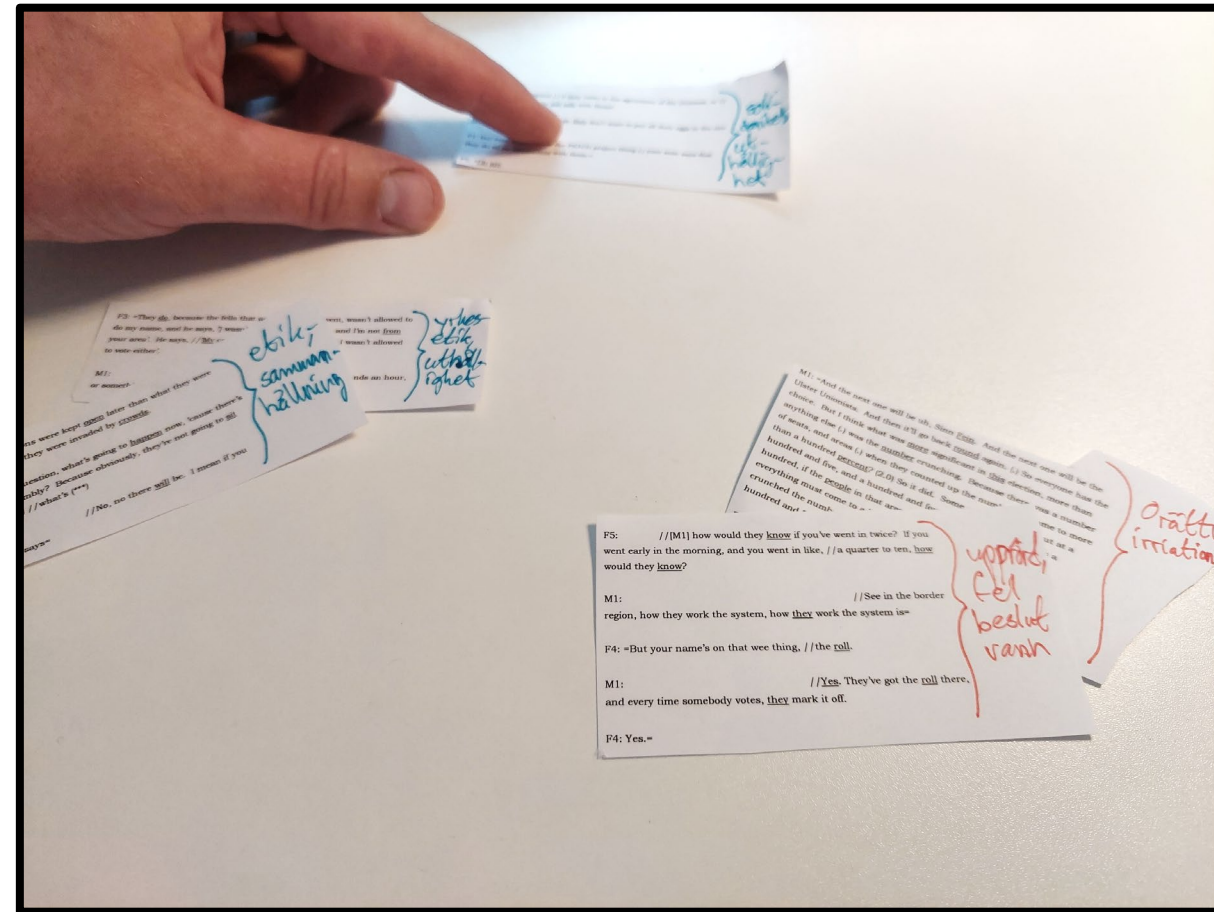
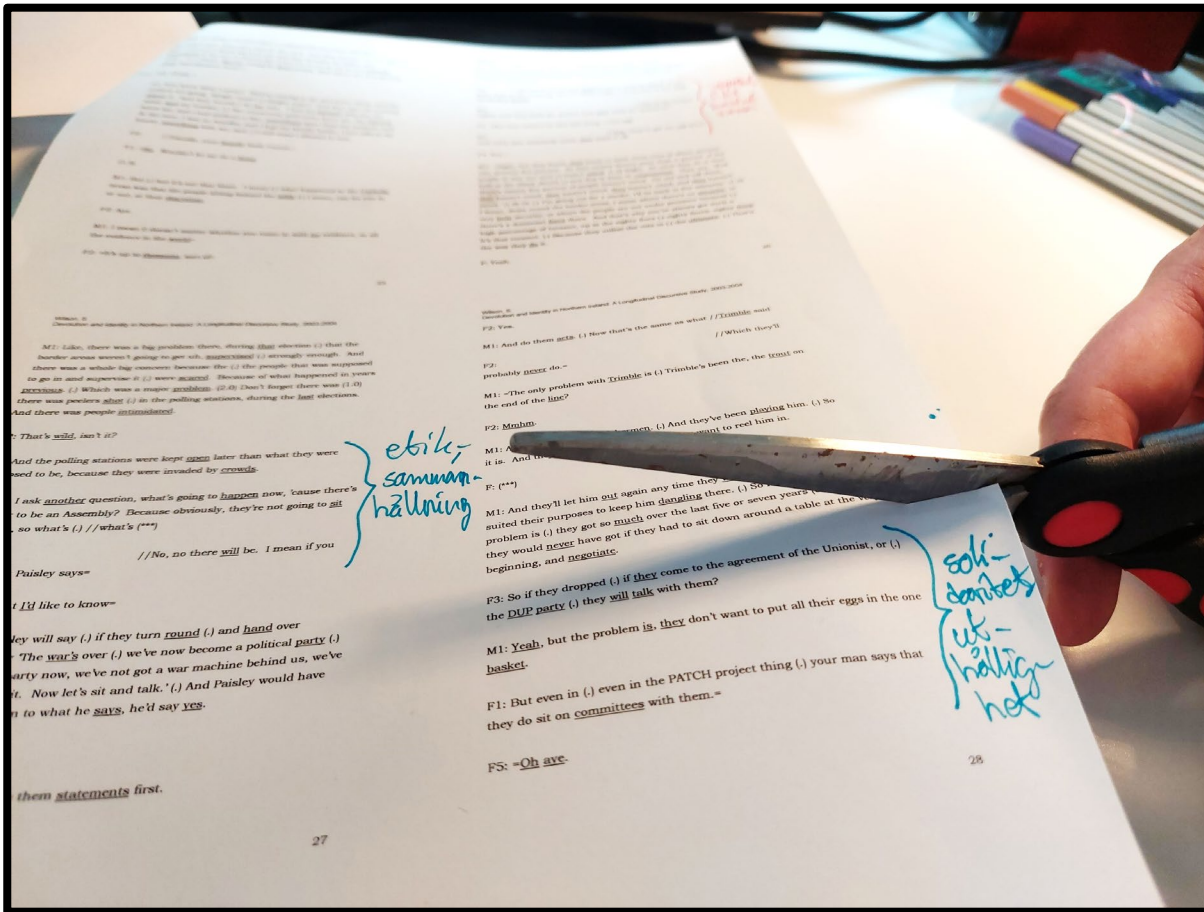
Skriv inte för korta koder. De ska vara lätta att förstå utan extra förklaringar.

Använd gärna olika färger (ger dig bättre överblick).

Jämför kodningar

Innehållsanalyser bör genomföras av flera olika forskare.

Dessa forskare bör koda datamaterialet var sig och sedan jämföra sina kodningar och kontrollera att de till större delen stämmer överens. Om olika forskare har kodat datamaterialet på väldigt olika sätt så har kodningen dålig reliabilitet.

Kategorisering/sortering av koder görs enklast för hand, men det kan även göras genom att man drar och släpper koder i datorprogram såsom NVivo.

Om du har kodat i Word så kan du skriva ut och klippa ut dina koder från pappersark.

Det här måste du tänka på

Din uppgift är inte att sammanfatta *allt* innehåll i datamaterialet utan enbart att sammanfatta det innehåll som är relevant för ditt syfte och dina frågeställningar!

Formulera teman som täcker in så många av dina koder som möjlig, men undvik teman som överlappar varandra. Helst ska temana helt utesluta varandra, så att ingen kod måste placeras i två teman.

Några koder passar inte i något tema som är relevant för syftet/frågeställningarna – utelämna dem från resultatet.

Övriga tips

Testa att formulera många olika teman och flytta runt dina koder många gånger innan du bestämmer dig för vilken lösning som är bäst.

Dina teman bör formuleras med enkla och konkreta ord och fraser. Undvik abstrakta och diffusa begrepp.

Testa att formulera många olika teman och testa att flytta runt dina koder många gånger innan du bestämmer dig för vilken tematisering som är bäst.

Jämför tematiseringar

Forskarna bör jämföra sina tematiseringar på samma sätt som de tidigare jämförde sina kodningar. Om temana är väldigt olika så har undersökningen dålig reliabilitet.

Resultatavsnittets struktur

Resultaten av en innehållsanalys presenteras på ungefär samma sätt som resultaten av en tematisk analys men utan (teoretiska) tolkningar i resultatavsnittet.

Resultatavsnittet ska ha en underrubrik per tema. Det är vanligast att resultatavsnittet har 3-5 teman.

Tips

Underrubrikerna till temana kan med fördel formuleras som påståenden eftersom det tydliggör innehållet i varje tema för både forskare och läsare.

I vissa artiklar finns det ytterligare ett lager av underrubriker för underteman under varje övergripande tema. Detta blir dock oftast rörigt och rekommenderas inte.

Exempel på rubriker för teman

Följande rubriker skulle kunna användas för temana i en studie om sjuksköterskors uppfattningar om hur deras måluppfyllelse på arbetsplatsen skulle kunna förbättras:

”Digitala mötestekniker försvårar patientmöten”

”De anställda bör anförtros att fatta beslut”

”Flexibilitet är viktigare än planering”

Underavsnittens struktur

Varje underavsnitt som presenterar ett tema bör ha följande struktur:

1. Rubrik
2. Inledande sammanfattning av temats innehåll och beskrivning av hur förekommande det var i datamaterialet.
3. Genomgång av olika aspekter (underteman) av temat. Varje aspekt av temat bör först beskrivas och sedan illustreras med minst ett längre blockcitat. Efter varje blockcitat ska innehållet i citatet sammanfattas utan teoretiska tolkningar.

Exempel på hur ett tema kan presenteras

Digitala mötestekniker försvårar patientmöten

Alla sjuksköterskorna som intervjuades på vårdcentralen och tre av de fem intervjuade sjuksköterskorna på avdelningen för endokrinologi uppgav att deras möten med patienter var svårare att genomföra om de genomfördes med hjälp av digitala mötestekniker istället för att genomföras på plats. De flesta av dessa sjuksköterskor menade att digitala mötestekniker gjorde risken för missförstånd större. En av de intervjuade sjuksköterskorna på vårdcentralen uppgav följande:

Jag tror faktiskt att patientsäkerheten är hotad om vi bara ska gå över till digitala möten. Jag vet att det finns många som tycker det är svårt, och det är inte konstigt om man är gammal och inte vet kanske hur man ska svara när vi ringer för ett videosamtal. Och ofta är det svårt med ljudet och svårt att höra, och vi vet kanske inte vad som går fram och vad som inte gör det. Så skulle jag få välja så skulle alla över 65 alltid behöva komma till vårdcentralen om de ska ha ett möte. (Distriktssjuksköterska 1)

Som framgår av citatet ovan riskerade det att uppstå risker under patientmötena på grund av att vissa digitala mötestekniker inte fungerade så som de var tänkt eller var svåra att använda. Två andra sjuksköterskor vid vårdcentralen och en av sjuksköterskorna vid avdelningen för endokrinologi uppgav liknande erfarenheter. De tre sjuksköterskorna på avdelningen för endokrinologi uppgav även att patienternas nedsatta hälsotillstånd kunde utgöra en försvårande omständighet under digitala möten. Så här uttryckte sig en av sjuksköterskorna på avdelningen för endokrinologi:

Rubrik

Inledande sammanfattning med angiven förekomst bland intervjudeltagare.

Introduktion till den första aspekten av temat och tillhörande citat.

Citat

Sammanfattning av citat utan tolkningar.

Vill du ha mer tips om metod och uppsatsskrivande?

Gå in på min hemsida: <https://www.kvantila.com> och läs bland annat min Lathund till kvalitativ analys eller Uppsatsguiden.